

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Наукова бібліотека ім. М. Максимовича

Інформаційно-бібліографічний відділ

**Формування громадянського суспільства в умовах
подолання радянської та пострадянської спадщини**

Рекомендаційний список літератури

Формування громадянського суспільства в умовах подолання радянської та пострадянської спадщини : рекомендаційний список літератури / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, НБ ім. М. Максимовича, Інформаційно-бібліографічний відділ ; [упоряд. В. В. Матюха ; за заг. ред. І. І. Тіщенко ; наук. ред. д-р наук з соціальних комунікацій О. О. Сербін]. – [Київ : б. в.], 2021. – 55 с.

Рекомендаційний список присвячено 30-річчю проголошення Незалежності України. Свято встановлене на честь виняткової історичної події – ухвалення у 1991 році Верховною Радою Української РСР абсолютною більшістю голосів Акта проголошення незалежності України. Матеріали списку розкривають сучасний стан громадянського суспільства в Україні. Представлена література у списку відображає фонди Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича.

Громадянське суспільство: історичний та політологічний контекст

1998

1. **Громадянське суспільство** // Юридична енциклопедія : в 6 т. / ред. Ю. С. Шемшученко [та ін.]; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького]. – Київ, **1998**. – Т. 1. – С. 646–647.

1999

2. **Катренко А. М.** Харківська українська громада початку 60-х років XIX ст. / А. М. Катренко // Вісник. Історія / Київ. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, **1999**. – Вип. 42. – С. 4–7.

Досліджено виникнення, склад, ідеологію, практичну культурно-освітню й політичну діяльність Харківської української громади початку 60-х років XIX ст.

2000

3. **Левчук К. І.** Виникнення недержавних громадських організацій в Україні (кінець 80 – початок 90-х років XX ст.) / К. І. Левчук // Вісник. Історія / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, **2000**. – Вип. 51. – С. 49–52.

Розглядається процес виникнення громадських організацій в Радянській Україні, які перебували поза державним впливом.

2001

4. **Левчук К. І.** Витоки громадських організацій України (друга половина 80 – початок 90-х років ХХ ст.) / К. І. Левчук // Вісник. Історія / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, **2001**. – Вип. 56. – С. 5–8.

Розглядаються деякі аспекти формування соціальної бази громадських організацій України.

2002

5. **Мельник Е.** Посилення громадсько-педагогічного руху в Україні за рідну мову і національну школу (початок 20 століття) / Е. Мельник // Етнічна історія народів Європи. – Київ, **2002**. – Вип. 12. – С. 59–65.

Естафету українських просвітителів середини та другої половини ХІХ сторіччя переймають Михайло Грушевський, Іван Франко, Софія Русова, Іван Стешенко, Михайло Коцюбинський, Павло Грабовський, Степан Васильченко, Т. Г. Лубенець та багато інших просвітителів, ідеї та творча діяльність яких значно посилили національно-визвольний рух українського народу.

2003

6. **Сацький П. В.** Роль громадських рухів у процесі становлення системи політичного плюралізму в Україні в 90-ті роки ХХ століття / П. В. Сацький // Вісник. Історія / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, **2003**. – Вип. 65/66. – С. 45–48.

Досліджено функції громадських організацій у процесі становлення системи політичного плюралізму в Україні на основі публіцистичних та аналітичних праць та статей учасників цього процесу.

2007

7. **Коробка В.** Участь міської громадськості Катеринославської губернії в підготовці проекту городского положення 1870 року / В. Коробка // Схід = East. – Донецьк, **2007**. – № 4. – С. 69–74.

8. **Лойко Л.** Громадські організації етнічних меншин України: історичний досвід створення та діяльності / Л. Лойко // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень. – Київ, **2007**. – Вип. 33. – С. 256–273.

9. **Романько О.** ОУН і УПА в Другій світовій: боротьба за національне визволення чи громадське протистояння? / О. Романько // Історичний журнал. – Київ, **2007**. – № 3. – С. 3–11.

10. **Старушенко О.** Роль земських та міських органів самоврядування у становленні громадянського суспільства на українських землях у другій половині XIX ст. / О. Старушенко, О. Кравцов // Актуальні проблеми державного управління. – Дніпропетровськ, **2007**. – Вип. 4. – С. 259–266.

2008

11. **Козаченко А.** Діяльність земських установ та громадських комітетів Полтавської губернії (березень – листопад 1917 р.) / А. Козаченко // Вісник Академії правових наук України. – Харків, **2008**. – № 3 (54). – С. 159–167.

2009

12. **Білецький В. С.** Українці України і Кубані: рух назустріч один одному (до історії співпраці громадських організацій Донеччини і Кубані: 1992–2009 рр.) / В. С. Білецький // Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка. – Донецьк, **2009**. – Т. 25 : Історія. – С. 210–214.

13. **Левчук К. І.** Громадські організації України: створення та діяльність (1985–1996) / К. Л. Левчук. – Вінниця: Едельвейс і К, **2009.** – 319, [1] с.

2010

14. **Шологон Л. І.** Звіти про діяльність громадських організацій Галичини як джерело з історії національно-культурного руху українців краю другої половини ХІХ – початку ХХ ст. / Л. І. Шологон // Наука. Релігія. Суспільство. – Донецьк, **2010.** – № 4. – С. 37–45.

2011

15. **Даниленко В. М.** Шлях до незалежності: громадські рухи й суспільні настрої в УРСР другої половини 1980-х рр. / В. М. Даниленко, М. К. Смольницька // Український історичний журнал. – Київ, **2011.** – № 4 (499). – С. 4–22.

Аналізуються проблеми, які хвилювали українське суспільство в другій половині 1980-х рр., напередодні проголошення незалежності.

16. **Левчук К.** Створення та діяльність громадських організацій України (1985–1996 рр.): історіографія проблеми / К. Левчук // Етнічна історія народів Європи. – Київ, **2011.** – Вип. 36. – С. 22–28.

Проаналізовано вітчизняну історіографію, в якій висвітлено окремі аспекти функціонування громадських організацій, визначено етапи її розвитку.

17. **Михайлюк Ю.** Південна Київщина в 60-х рр. XIV – 60-х рр. XVI ст. : державне управління та громадське самоврядування : монографія / Юрій Михайлюк. – Черкаси : Вертикаль, **2011**. – 346, [2] с.

2012

18. **Сюндюков І.** Брехня, кров і утопія / І. Сюндюков // День. – Київ, **2012**. – 18 черв. (№ 102/103). – С. 11.

Трагедія у Новочеркаську (1961–1964) – момент істини для Хрущова.

2013

19. **Медвідь В.** Громадські організації в Україні (кінець XX – початок XXI століття) / В. Медвідь // Часопис української історії = Journal of ukrainian history. – Київ, **2013**. – Вип. 26. – С. 38–41.

2014

20. **Грабовська І. М.** Український жіночий рух у Канаді – приклад консолідації українства за межами Батьківщини / І. М. Грабовська, Т. М. Талько // Вісник Дніпропетровського університету. – Дніпропетровськ, **2014**. – Т. 22, № 9/2, вип. 24 (1) : Філософія. Соціологія. Політологія. – С. 17–22.

Проаналізовано діяльність неурядових жіночих організацій Канади за сім десятиліть їх історії на канадській землі. Досвід вказаних громадських об'єднань оцінюється як корисний для вивчення та застосування у процесі становлення та функціонування громадянського суспільства в сучасній Україні. Зазначено, що сьогодні громадське суспільство перетворюється на впливовий чинник життя країни, від існування та функціонування якого залежать перспективи її державності та цивілізаційної належності.

2015

21. **Нагайко Т. Ю.** Біографічні дослідження як складова вивчення українського громадського руху другої половини XIX ст. // Українська біографістика = Biographistica Ukrainica. – Київ, **2015**. – Вип. 12. – С. 96–117.

На прикладі аналізу сучасної вітчизняної історіографії розглядається теоретико-методологічна основа методу біографічних досліджень, зауважується його роль у контексті вивчення творчої та наукової спадщини діячів українського громадського руху другої половини XIX ст. – істориків, археологів, етнографів, мовознавців тощо.

2016

22. **Воропаєва Т. С.** Консолідація українства як відповідь на виклик часу в умовах гібридної війни / Т. С. Воропаєва // Дні науки філософського факультету – 2016 : міжнар. наук. конф. (20–21 квіт. 2016 р., Київ) : [матеріали доп. та виступів] / [редкол.: А. Є. Конверський та ін.]. – Київ, **2016**. – Ч. 8. – С. 5–7.

Процеси консолідації українства (як транскордонної і трансдержавної спільності субцивілізаційного рівня) та утвердження української незалежної держави сьогодні ускладнюється не тільки тим, що вони відбуваються в період глобалізації, але й тим, що Росія почала проти України неоголошену гібридну війну.

23. **Дзира О.** Діяльність українських громадських жіночих організацій у Канаді (1918–1939 рр.) / О. Дзира // Українознавство = Ukrainian Studies. – Київ, **2016**. – № 2 (59). – С. 207–218.

24. **Доценко В.** Теоретико-методологічні засади дослідження ролі громадського руху в процесах консолідації українства кінця ХІХ – середини ХХ ст. / В. Доценко // Українознавчий альманах. – Київ, **2016**. – Вип. 19. – С. 25–28.

На основі аналізу монографічної літератури робиться спроба дати теоретико-методологічне обґрунтування напрямків та особливостей дослідження процесів пов'язаних з виникненням та розвитком громадського руху українства кінця ХІХ – середини ХХ ст.

2017

25. **Левчук К. І.** Зміни в політико-правому статусі об'єднань громадян в умовах трансформацій українського суспільства (1985–1991 рр.) / К. І. Левчук // Гілея. – Київ, **2017**. – Вип. 120 (№ 5). – С. 78–82.

26. **Литвиненко О.** Роль ЗМК у період постколоніального розвитку України // Українознавчий альманах. – Київ, **2017**. – Вип. 21. – С. 57–62.

Інформаційно-пропагандистська діяльність Російської Федерації у постколоніальний період належить до маловивчених і актуальних проблем. Автор визначає особливості інформаційно-пропагандистської кампанії РФ в Україні у постколоніальний період. Ці кампанії спрямовуються на формування антиукраїнських настроїв і в Росії, і в Україні. Автором досліджено форми і методи інформаційного впливу на громадян України з боку мас-медіа Російської Федерації із залученням антиукраїнських громадських організацій. Розглядається феномен гібридного інформаційного простору постколоніальної України, що поєднує інститути громадянського суспільства, політичної нації та імперські неокolonіальні практики.

27. **Ліончук О.** Творення громадянського суспільства в незалежній Україні як ознака подолання постколоніального синдрому (на прикладі акцій

громадянської непокори 1993–2010 рр.) / О. Ліончук // Українознавчий альманах. – Київ, **2017**. – Вип. 20. – С. 34–42.

Статтю присвячено питанню розбудови громадянського суспільства в Україні у 1993–2010 рр. Щоб подолати залежність від колишньої метрополії, потрібно вибудувати або відродити власні суспільні інститути, засоби масової інформації (бажано, щоб вони виходили українською мовою), профспілковий рух, релігійні організації тощо. Після проголошення незалежності більшість міжнародних експертів скептично ставилися до незалежної України, вони навіть погано уявляли собі, де вона розташована і прогнозували їй швидкий розпад або ж нове поглинання Росією. Та страйки гірників Донбасу в 1993 р. і мирне вирішення їхніх проблем засвідчили, що Україна йде іншим шляхом, ніж колишня метрополія.

28. Цубов Н. Діяльність українських громадських організацій по наданню допомоги голодуючому населенню УРСР 1932–1933 рр. / Н. Цубов, Н. Божко // Historical and cultural studies = Історико-культурні студії. – Львів, **2017**. – Vol. 4, n. 1. – С. 94–98.

29. Шелухін В. Громадська діяльність і спорідненість: мікро-макро переходи у піднесенні українського національного руху 1860–1890-х рр. / В. Шелухін // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія. – Київ, **2017**. – Вип. 1 (8). – С. 80–86.

Використано концепцію мікро-макро переходів Дж. С. Колмена як теоретичний інструмент для реконструкції мереж спорідненості, так само як і мереж громадської діяльності членів "Старої громади".

2018

30. Боровик А. Громадські організації та волонтерський рух: внесок у зупинення агресії на сході України / А. Боровик // Роль держави та громадського сектору в соціальній адаптації переміщених осіб із зони агресії РФ та учасників АТО : зб. матеріалів доп. круглого столу до Дня захисника

України, Київ, 17 жовт. 2018 року / за заг. ред.: Войтович Р. В., Ворони П. В. – Київ, **2018**. – С. 128–132.

Одним із найбільш значущих результатів Революції Гідності і стало виникнення волонтерського руху.

31. **29-ть** років тому в Києві було створено громадсько-політичну організацію Народний Рух України та Закарпатську крайову організацію НРУ! // Срібна земля : закарпатська обл. газ. – Ужгород, **2018**. – 29 верес. (№ 20). – С. 5.

2019

32. **Матвієнко С.** Грант на гідність. Про громадянське суспільство / С. Матвієнко // Дзеркало тижня. – Київ, **2019**. – 27 груд. – 10 січ. (№ 50). – С. 6.

"Майдан і війна викликали сплеск безпрецедентної громадянської активності. Останніми роками про громадянське суспільство, громадських активістів, громадські організації та ініціативи почули навіть ті, кому раніше здавалося, що їх це не обходить. Багато хто спробував самостійно вирішувати суспільно значущі проблеми за покликом серця, спираючись на здоровий глузд і власні сили. Ми почали гостріше бачити і завзятіше боротися. За справедливість".

33. **Шановська О.** Громадянське виховання: радянська практика (1956–1991 рр.) / О. Шановська // Емінак. – Київ ; Миколаїв, **2019**. – № 4 (28). – С. 159–168.

2020

34. **Жук О.** Як розвивалися ініціативи, народжені під час Революції гідності. Що відбувалося з організаціями, які народилися на Євромайдані у 2015 році / О. Жук // Україна молода. – Київ, **2020**. – 29 лип. (№ 68). – С. 4–5.

"Ця стаття мала вийти влітку 2015 року. Під час Революції гідності зародилося багато ініціатив, які до певної міри стали одними з символів Майдану. Що з ними сталося через рік, у 2015 році? Громадська організація "Пошукова ініціатива Майдану" – альтернатива правоохоронним органам".

Формування громадянської позиції української молоді та студентства

2001

35. **Молодіжні** громадські організації // Юридична енциклопедія : в 6 т. / ред. Ю. С. Шемшученко [та ін.]; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького]. – Київ, **2001**. – Т. 3. – С. 755–756.

2002

36. **Формування** активної життєвої позиції молодого громадянина України : наук.-доп. бібліографіч. покажчик / Акад. пед. наук України, Держ. наук.-пед. бібліотека України, КНЕУ ; [упоряд.: Л. О. Пономаренко, Л. І. Ніколюк, Г. К. Черняєва]. – Київ : [б. в.], **2002**. – 141 с.

Присвячений питанням громадянськості, громадянського виховання підростаючого покоління, його самоактивності та самовдосконаленню. Він систематизує наукові пошуки та дослідження провідних вчених Академії

педагогічних наук України, педагогів ВНЗ, вчителів-практиків. У наукових дослідженнях показані прогресивні технології виховання громадянина.

2005

37. **Гаркуша І. В.** Роль соціальної реклами у формуванні громадянської активності молоді / І. В. Гаркуша // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – Київ, **2005**. – Вип. 4. – С. 68–73.

38. **Головатий М.** Молодіжний рух / М. Головатий // Політологічний словник. – Київ, **2005**. – С. 496–498.

2008

39. **Христинченко Н. П.** Правова свідомість громадянина як фактор впливу на формування соціальної, демократичної, правової держави // Н. П. Христинченко / Юриспруденція: теорія і практика. – Київ, **2008**. – № 3 (41). – С. 9–12.

2009

40. **Федорак Н.** Роль громадськості Галичини в соціальному захисті української молоді (20–30-ті роки ХХ сторіччя) / Н. Федорак // Схід = East. – Донецьк, **2009**. – № 8 (99). – С. 21–25.

2010

41. **Сокурянська Л. Г.** Ціннісні засади громадянської ідентифікації сучасного українського студентства / Л. Г. Сокурянська // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. № 891. – Харків, **2010**. –

Соціологічні дослідження сучасного суспільства : методологія, теорія, методи, вип. 26. – С. 116–122.

На основі матеріалів загальнонаціонального дослідження "Проблеми формування громадянської ідентичності сучасної молоді: роль освіти у консолідації українського суспільства", здійсненого кафедрою соціології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна протягом 2008–2009 років, аналізується взаємозв'язок між рівнем громадянської ідентичності сучасного українського студентства та його ціннісними перевагами; наводяться дані кореляційного та кластерного аналізу ціннісної диференціації майбутніх фахівців.

2012

42. **Арабаджієв Д. Ю.** Моніторинг політичної та громадянської ідентичності студентської молоді: регіональний аспект / Д. Ю. Арабаджієв // Грані. – Дніпропетровськ, **2012**. – № 7 (87). – С. 101–104.

43. **Бесклетний С. Є.** Політична освіта в системі політичної соціалізації молоді // Політологічний вісник. – Київ, **2012**. – Вип. 65. – С. 396–411.

Обґрунтовується, що у формуванні політичної культури значну роль викликають відіграти освітні заклади, установи культури, засоби масової інформації, громадські ("неурядові") організації.

2013

44. **Кін О. М.** Громадська діяльність студентської молоді вищих навчальних закладів України в період 1900–1917 рр. / О. М. Кін // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. – Харків, **2013**. – Вип. 40. – С. 78–90.

Представлено характеристику громадської діяльності студентської молоді вищих навчальних закладів України в період 1900–1917 рр. Проаналізовано особливості розвитку громадського студентського руху в контексті загострення соціально-політичних суперечностей, економічної кризи, революційного піднесення в країні.

2014

45. **Дунець В. Б.** Молодіжні громадські організації – середовище формування політичної культури молоді / В. Б. Дунець // Дні науки філософського факультету – 2014 : міжнар. наук. конф. (15–16 квіт. 2014 р., Київ) : [матеріали доп. та виступів] / [редкол.: А. Є. Конверський та ін.]. – Київ, **2014**. – Ч. 9. – С. 101–103.

46. **Євсюкова А. В.** Громадянська освіта як необхідна умова формування людини і громадянина / А. В. Євсюкова // Дні науки філософського факультету – 2014 : міжнар. наук. конф. (15–16 квіт. 2014 р., Київ) : [матеріали доп. та виступів] / [редкол.: А. Є. Конверський та ін.]. – Київ, **2014**. – Ч. 10. – С. 26–28.

47. **Кикоть М.** Особливості розвитку студентського руху в Україні в період незалежності / М. Кикоть // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди". Педагогіка. Психологія. Філософія. – Переяслав-Хмельницький, **2014**. – Вип. 34. – С. 251–259.

Доведено, що процес становлення та розвитку студентського руху в Україні у період незалежності був обумовлений суспільно-політичними та соціально-економічними трансформаціями розглядуваного періоду.

48. **Морозов В.** Роль громадських організацій і студентського самоуправління у сучасному педагогічному процесі: європейський досвід та українські реалії / В. Морозов // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний

університет ім. Г. Сковороди". Педагогіка. Психологія. Філософія. – Переяслав-Хмельницький, **2014**. – Вип. 33. – С. 251–260.

2015

49. **25 років** тому розпочалася революція на граніті // Українське слово. – Київ, **2015**. – 7–13 жовт. (№ 40). – С. 5.

Період перебудови в УРСР (1985–1991 роки) відзначився різкими змінами в усіх сферах суспільного життя. Відчутно поглиблювалась соціально-економічна криза. Це призвело й до початку глобальних змін у політичній системі.

2016

50. **Кін О. М.** Особливості громадської діяльності студентської молоді вищих навчальних закладів України на рубежі XIX–XX ст. / О. М. Кін // Педагогіка та психологія. – Харків, **2016**. – Вип. 55. – С. 233–243.

Перша громада була заснована у Києві у 1861 р., до складу якої ввійшли В. Антонович, П. Житецький, К. Михальчук, Т. Рильський. Так, 16 жовтня 1905 р. студентські збори в Київському університеті ухвалили домагатися заснування в університеті чотирьох кафедр української мови, літератури, історії, етнографії і права звичаєвого, з викладами тих предметів на українській же мові та подали про те петицію до професорської ради за підписом 1400 студентів.

51. **Кравченко А.** Правове виховання – як складник формування громадянина України / А. Кравченко, О. Бартош // Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Полтава, **2016**. – Вип. 65. – С. 52–56.

Проаналізовано напрями оптимізації та ефективного здійснення процесу правовиховної діяльності. Охарактеризовано аспекти роботи з правового навчання і виховання молоді у стінах закладів освіти різних ступенів акредитації.

52. Щербак І. Конфігурація громадянської ідентичності східноукраїнського студентства / І. Щербак // Український соціологічний журнал. – Харків, **2016**. – № 1/2 (вип. 15/16). – С. 94–101.

"...на основі результатів досліджень, здійснених протягом 2002–2015 рр. соціологами Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серед пострадянського, в т. ч. українського, студентства, аналізується динаміка рівня громадянської ідентифікації студентів Східної України".

2017

53. Кавилін О. А. Політична участь української молоді, як важлива умова соціальних змін в суспільстві / О. А. Кавилін // Гілея. – Київ, **2017**. – Вип. 94 (№ 3). – С. 415–418.

54. Капсамун І. "Революція на граніті": 27 років по тому / І. Капсамун // День. – Київ, **2017**. – 3 жовт. (№ 175). – С. 4.

55. Нечитайло І. С. Гражданские позиции молодежи Харьковского региона: анализ структурных компонентов / И. С. Нечитайло, В. О. Ильина // Вчені записки Харківського гуманітарного університету "Народна українська академія" = Research Bulletin of Kharkiv University of Humanities "People's Ukrainian Academy". – Харків, **2017**. – Т. 23. – С. 189–202.

Статья посвящена проблеме становления гражданского общества в Украине. Подчеркивается, что для интенсификации процесса становления гражданского общества необходима включенность в этот процесс молодежи как социальной группы.

56. **Остапенко І.** Дослідження комунікативних бар'єрів національної та громадянської самоідентифікації молоді / І. Остапенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія. – Київ, **2017**. – Вип. 1/2 (6–7). – С. 102–107.

Стаття присвячена проблемі впливу комунікативних бар'єрів на процес національної та громадянської самоідентифікації молоді. Представлено результати емпіричного дослідження та визначено основні типи комунікативних бар'єрів національної та громадянської самоідентифікації студентської молоді.

2018

57. **Дудко Н. В.** Експлікація поняття "соціальна активність студентської молоді": соціально-педагогічний аспект / Н. В. Дудко // Науковий вісник Ужгородського університету. Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород, **2018**. – Вип. 2 (43). – С. 83–88.

58. **Комарницький О.** Громадська діяльність студентів Одеського інституту народної освіти / О. Комарницький // Південь України у вітчизняній та європейській історії : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 13–14 верес. 2018 р., м. Одеса / М-во освіти і науки України [та ін.]. – Одеса, **2018**. – С. 170–176.

59. **Синельников Р. Ю.** Діагностика сформованості громадянської ідентичності української молоді / Р. Ю. Синельников // Організаційна психологія. Економічна психологія = Organizational psychology. Economic psychology. – Київ, **2018**. – № 3 (14). – С. 87–96.

2019

60. Карпук В. В. Громадські організації як фактор формування соціальної компетентності молоді / В. В. Карпук // Науковий вісник Ужгородського університету. Педагогіка. Соціальна робота. – Ужгород, **2019**. – Вип. 2 (45). – С. 86–89.

61. Міранович В. Д. Формування свідомості студентської молоді Української РСР у період перебудови (1985–1991 рр.) / В. Д. Міранович // Наукові записки з української історії. – Переяслав-Хмельницький, **2019**. – Вип. 45. – С. 75–80.

Відображено вплив радянської ідеології на студентську молодь, передумови і тенденції формування громадянської активності студентства України в період перебудови, а також створення і діяльність студентських об'єднань. Проаналізовано підходи партійно-комсомольських структур до молодіжних ініціатив та наслідки їх реалізації.

62. Хващевська О. Громадянська соціалізація студентів у ЗВО / О. Хващевська // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Слов'янськ, **2019**. – № 5 (97). – С. 173–182.

Конкретизується поняття "громадянська соціалізація". Аналізуються різні підходи до сутності даного поняття, визначаються цілі, завдання та функції громадянської соціалізації, виділяються складові частини громадянської соціалізації. Відзначається важлива роль різних видів соціально-культурної діяльності, в результаті якої виробляються необхідні навички соціальної взаємодії.

2020

63. Бурштинська Х. Уроки Революції на граніті / Х. Бурштинська // За вільну Україну. – Київ, **2020**. – 5 листоп. (№ 41). – С. 12.

64. **Капсамун І.** 30 років Революції на граніті... або Про процес росту: що тоді вдалося, що ні і як це вплинуло на подальшу історію країни? / І. Капсамун, А. Поліщук // День. – Київ, **2020**. – 2–3 жовт. (№ 186/187). – С. 4–5.

Екологічний рух як різновид нових соціальних рухів

2008

65. **Нагорнюк О. М.** Громадські екологічні організації України та їх роль у формуванні екологічної культури населення / О. М. Нагорнюк // Безпека життєдіяльності. – Київ, **2008**. – № 5/6. – С. 30–31.

66. **Станішевський М. Б.** Громадськість як суб'єкт екологічних правовідносин / М. Б. Станішевський // Часопис Київського університету права. – Київ, **2008**. – № 2. – С. 149–154.

2012

67. **Комарницький В. М.** Правові аспекти участі громадськості в охороні довкілля / В. М. Комарницький // Бюлетень Міністерства юстиції України / Міністерство юстиції України. – Київ, **2012**. – № 11 (133). – С. 44–47.

68. **Поппер Л. В.** Екологічні громадські рухи: сутність, становлення, еволюція / Л. В. Поппер // Політологічний вісник. – Київ, **2012**. – Вип. 67. – С. 294–303.

Прослідковується процес зародження екологічного руху як чинника сучасної екологічної політики.

69. **Третяк Т.** Правова природа громадських слухань, як елементу процедури участі громадськості у процесі оцінки впливу на навколишнє середовище / Т. Третяк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – Київ, **2012**. – Вип. 94. – С. 39–44.

Статтю присвячено дослідженню правової природи громадських слухань, як елементу процедури оцінки впливу на навколишнє середовище. Запропоновано шляхи вдосконалення процедури громадських слухань.

2016

70. **Келемен М. І.** Право громадськості на участь у процесі прийняття екологічно значущих рішень / М. І. Келемен // Держава і право. Юридичні науки. – Київ, **2016**. – Вип. 74. – С. 175–185.

71. **Тітенко Г. В.** Особливості та місце громадських природоохоронних організацій в українському суспільстві / Г. В. Тітенко, Д. О. Лісовенко // Людина та довкілля. Проблеми неоекології. – Харків, **2016**. – № 1/2 (25). – С. 94–98.

2017

72. **Омієць Л. О.** Роль та місце інститутів громадського суспільства у сфері забезпечення екологічної безпеки держави / Л. О. Омієць // Право і безпека. – Харків, **2017**. – № 2 (65). – С. 23–29.

73. **Селезньова О. В.** Особливості участі громадян і громадських організацій у розбудові процесу еко-демократії суспільства / О. В. Селезньова

// Бізнес Інформ = Бизнес Информ = Business Inform. – Харків, 2017. – № 7 :
Інтеграція та дезінтеграція в сучасній глобальній економіці. – С. 8–12.

2018

74. **Малишева Н. Р.** Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища / Н. Р. Малишева // Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / [редкол. вид.: Тацій В. Я. та ін.] ; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2018. – Т. 14 : Екологічне право / [редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін.]. – С. 182–184.

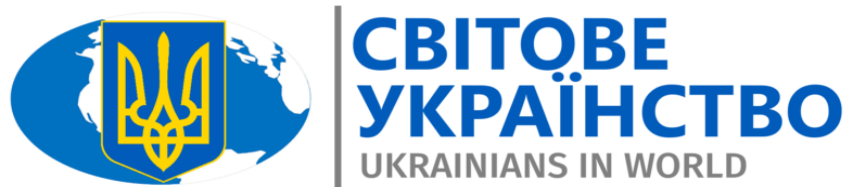
75. **Павлова О. В.** Громадський екологічний інтерес / О. В. Павлова // Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / [редкол. вид.: Тацій В. Я. та ін.] ; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2018. – Т. 14 : Екологічне право / [редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін.]. – С. 181.

2019

76. **Валюх А. М.** Функціонування національних державних, неурядових та громадських організацій, що формують стратегію збереження природних ресурсів України й енергоефективності / А. М. Валюх, Д. Б. Зайцев, О. Ф. Якимчук // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. – Рівне, 2019. – Вип. 2 (82). – С. 221–230.

**Українська національна спільнота поза межами етнічної
української території – українська діаспора**

1994

77. **Головенько В.** Молодіжний рух української діаспори / В. Головенько // Українська діаспора / Ін-т соціології АН України, Редакція Енциклопедії Української Діаспори (США). – Київ ; Чикаго, **1994**. – Число 6. – С. 70–95.

1995

78. **Бачинський Ю.** Українська імміграція в Сполучених Штатах Америки / Юліян Бачинський ; [ред. і передм. до 2-го вид. Василя Маркуся ; мовна ред. Ярослави Собко]. – Київ : ІНТЕЛ, **1995**. – 340, [3] с. : іл., табл., портр., карти. – (Бібліотека Української Діаспори, ч. 1).

2002

79. **Заянчук Ю.** Українська діаспора Канади: від перших шкіл до першої кафедри української мови в університеті / Ю. Заянчук // Рідна школа – Київ, **2002**. – № 2. – С. 73–75.

80. **Коростій О.** Українська діаспора в Королівстві Бельгія (можливі напрямки співпраці) / О. Коростій // Українознавство. – Київ, **2002**. – Ч. 4. – С. 265–266.

2003

81. **Біляков Г. Ф.** Українська діаспора в сучасній Польщі / Г. Ф. Біляков // Сторінки історії : зб. наук. пр. / Нац. техн. університет України "КПІ". – Київ, **2003**. – Вип. 17. – С. 11–15.

2006

82. **Карпенко С.** Українська діаспора в Республіці Казахстан: історія розвитку / С. Карпенко // Українознавство. – Київ, **2006**. – № 3. – С. 274–279.

2007

83. **Мазука Л. І.** Українська діаспора в Росії: актуальні проблеми збереження національної ідентичності / Л. І. Мазука // Стратегічні пріоритети. – Київ, **2007**. – № 4 (5). – С. 91–102.

84. **Цимбал Б.** Статути громадських організацій української еміграції: Союзу українців – жертв російсько-комуністичного терору та Організації демократичної української молоді як історичне джерело (50–60-ті роки ХХ ст.) / Б. Цимбал // Українознавство. – Київ, **2007**. – № 3. – С. 102–106.

85. **Чернова К. О.** Українська діаспора в республіці Казахстан: статус, етнічність, еміграційні установи / К. О. Чернова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія. Психологія. Педагогіка. – Київ, **2007**. – Вип. 27/28. – С. 12–15.

Розглядаються статус, етнічність та еміграційні установки представників української діаспори в Республіці Казахстан. Основну увагу приділено виявленню соціальних чинників, існуючих тенденцій та еміграційних установок даної категорії осіб у цій країні.

2008

86. **Бондаренко М.** Українська діаспора в Бразилії / М. Бондаренко // Українознавство. – Київ, **2008**. – № 2. – С. 351–355.

Досліджуються особливості української імміграції до Бразилії, розповідається про історію розселення українців у Бразилії за результатами трьох хвиль імміграцій, а також висвітлюється організоване громадське життя українців у цій латиноамериканській країні. Узагальнено відомі та розглянуто нові факти життя української діаспори (від кінця XIX ст. і до сучасного етапу), а також йдеться про вплив української громади на громадсько-політичне та культурне життя півдня Бразилії.

87. **Дякова О. В.** Освітньо-наукові та культурно-мистецькі здобутки української діаспори в Австралії / О. В. Дякова // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, **2008**. – Т. 22 : На пошану проф. Валентина Семеновича Крисаченка. – С. 470–486.

88. **Дякова О. В.** Соціально-економічне підґрунтя збереження ідентичності української діаспори в Австралії / О. В. Дякова // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – Київ, **2008**. – Т. 21. – С. 456–474.

89. **Миколюк Л. Л.** Українська діаспора в Австралії / Л. Л. Миколюк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк, **2008**. – № 1 : Географічні науки. – С. 225–230.

2010

90. **Герасименко О.** Сучасна українська еміграція до Італії та зародження нової української діаспори / О. Герасименко // Українознавство. – Київ, **2010**. – № 1 (34). – С. 198–204.

2011

91. **Горєлов Д. М.** Вплив організацій української діаспори на розвиток громадянського суспільства в Україні / Д. М. Горєлов // Стратегічні пріоритети. – Київ, **2011**. – № 3 (20). – С. 32–38.

92. **Євтух В.** Роль організаційно-громадської діяльності зарубіжних українців у збереженні їх етнічної самобутності / В. Євтух // Матеріали Першої міжнародної конференції з Канадознавства, 26–28 лютого 2010 року, Чернівці = Proceedings of the First VI-annual conference on Canadian studies, 26–28 February 2010, Chernivtsi / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; [редкол.: Богатирець В. та ін.]. – Чернівці, **2011**. – С. 18–25.

2012

93. **Годованська О.** Українська діаспора в Угорщині: виклики ХХІ ст. / О. Годованська // Народознавчі зошити. – Львів, **2012**. – № 6 (108). – С. 1132–1138.

2013

94. **Бондаренко М.** Українська діаспора Бразилії: історія заселення / М. Бондаренко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, **2013**. – Вип. 1 (114). – С. 13–15.

Дане дослідження стосується міграційної політики Бразилії, яка мала вплив на еміграційні потоки з України з кінця ХІХ ст. до другої половини ХХ ст., та історії переселення українців до цієї країни.

95. **Козачевська Л.** Мова української діаспори як віддзеркалення мовної свідомості та мовної діяльності носіїв-білінгвів / Л. Козачевська, О. Сидоренко // Мовні і концептуальні картини світу. – Київ, 2013. – Вип. 46, ч. 2. – С. 142–151.

Розглянуто особливості мови української діаспори, що є наслідком впливу білінгвізму, мовної та етнічної асиміляції. На основі матеріалів засобів масової інформації та спостережень за усним мовленням представників діаспори автор доходить до висновку про динаміку української мови в еміграції та її наближення до варіанту сучасної української мови.

96. **Полтавець О. М.** Наукові та культурні осередки української діаспори в США як репрезентати політики пам'яті / О. М. Полтавець // Національна та історична пам'ять. – Київ, 2013. – Вип. 8 : Політика пам'яті у культурному просторі. – С. 184–190.

2014

97. **Дякова О. В.** Внесок західноєвропейської української діаспори у розбудову незалежної України / О. В. Дякова // Політологічний вісник. – Київ, 2014. – Вип. 73. – С. 103–114.

98. **Сорочук Л.** Соціокультурне життя української діаспори як чинник збереження національної культури у Західному світі / Л. Сорочук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Українознавство. – Київ, 2014. – Вип. 1 (17). – С. 62–65.

Досліджується проблема функціонування та збереження української народної традиції в умовах міграції. Вивчається специфіка українського культуротворення за межами Української держави.

99. **Сухобокова О.** Перша світова війна як чинник консолідації української діаспори США / О. Сухобокова // Вісник Київського національного

університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, **2014**. – Вип. 4 (122). – С. 51–54.

Аналізується вплив Першої світової війни на політичні процеси в українській громаді США, зокрема її консолідацію та інституалізацію. Значну увагу приділено її взаємодії з владою США, інформаційній, політичній та дипломатичній підтримці українського народу у 1914–1919 рр.

2015

100. **Нестеренко К. В.** Громадські організації української діаспори в Польщі та Чехословаччині у 1920–1938 рр.: історіографія та сучасні дослідження / К. В. Нестеренко // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Історичні науки. – Луганськ, **2015**. – № 8 (297). – С. 98–107.

101. **Сорочук Л.** Етнокультурна традиція українства у контексті світового культурного простору / Л. Сорочук // Українознавчий альманах. – Київ, **2015**. – Вип. 18. – С. 252–256.

Порушується проблема збереження та ширення етнокультурних надбань українців у світовому цивілізаційному просторі. Досліджуються практики фольклорно-етнографічної традиції української діаспори, які є одночасно потенційним ресурсом національно-культурних потреб закордонних українців та зміцнення позитивного іміджу України в світі.

102. **Сухобокова О. О.** Українська діаспора як чинник підтримки України США і Канадою в умовах російської агресії у 2014 р. / О. О. Сухобокова // Історико-політичні студії. Історичні науки. – Київ, **2015**. – № 1 (3). – С. 69–75.

Аналізується діяльність української діаспори США та Канади на підтримку України як історичної батьківщини в контексті російської агресії 2014 р. Основну увагу приділено розгляду форм та методів політичного тиску провідних організацій етнічних українців у Сполучених Штатах і Канаді на уряди країн проживання для надання Україні політичної, військової, фінансової та гуманітарної допомоги. Аналізується ефективність впливу північноамериканської української діаспори як українського лобі, суб'єкта суспільно-політичного життя США та Канади.

2016

103. **Гетьман-П'ятковська І.** Українська діаспора у Лос-Анджелесі / І. Гетьман-П'ятковська // Американська історія та політика. – Київ, **2016.** – № 1. – С. 128–136.

104. **Задорожний М. П.** Українська діаспора Європи: історія формування. культура, наука, освіта / М. П. Задорожний // Географія та економіка в рідній школі. – Київ, **2016.** – № 10 (176). – С. 35–42.

105. **Задорожний М. П.** Українська діаспора Європи. Країни Скандинавії / М. П. Задорожний // Географія та економіка в рідній школі. – Київ, **2016.** – № 11 (177). – С. 34–38.

106. **Зубик А.** Етнографічні процеси в українській діаспорі Молдови / А. Зубик // Часопис соціально-економічної географії. – Харків, **2016.** – Вип. 20 (1). – С. 166–172.

107. **Краснодемська І.** Роль української діаспори в протистоянні агресії (2014–2016 рр.) / І. Краснодемська // Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики / М-во освіти і науки України, НДІ українознавства; [авт. кол.: П. П. Гай-Нижник, Л. Л. Залізняка, І. Й. Краснодемська та ін. ; керівник проекту, упоряд. і наук ред. П. П. Гай-Нижник]. – Київ, **2016.** – С. 441–476.

108. **Олійник Ю.** Українська діаспора в країнах Африки / Ю. Олійник // Українознавство. – Київ, **2016.** – № 2 (59). – С. 219–224.

109. **Сухобокова О.** Українська громада США та українське питання в період Першої світової війни / О. Сухобокова // Американська історія та політика. – Київ, **2016.** – № 1. – С. 151–161.

Розглядається діяльність етнічних українців у США, спрямована на підтримку українських визвольних змагань під час Першої світової війни та повоєнного врегулювання на Паризькій мирній конференції. Увага акцентується на об'єднанні українських громадсько-політичних організацій в Сполучених Штатах заради допомоги історичній батьківщині, а також взаємодії української діаспори з владою та суспільством США, залученні їх до підтримки українського народу.

110. **Шадріна Т.** Українська діаспора в Канаді: мова "чужої" країни / Т. Шадріна // Науковий вісник Ужгородського університету. Філологія. – Ужгород, **2016.** – Вип. 2 (36). – С. 309–314.

2017

111. **Антонюк Т.** Науково-освітня діяльність української діаспори США у виданнях зарубіжної україніки / Т. Антонюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, **2017.** – Вип. 1 (132). – С. 5–9.

Висвітлено роль українських науковців діаспори у дослідженні різних аспектів українознавства, що забезпечувало збереження української ідентичності в діаспорі та сприяло формуванню національної ідентичності українців в Україні, їх боротьбі за Українську державу. Українська діаспора США відіграє помітну роль у державотворчих процесах, що відбуваються у незалежній Україні.

112. **Біловус Л. І.** Збереження національної ідентичності українців США у діяльності Українського народного союзу (на матеріалах діаспорної періодики) / Л. І. Біловус // Гілея. – Київ, **2017**. – Вип. 121 (№ 6). – С. 7–11.

113. **Біловус Л. І.** Світовий конгрес українців на шпальтах української діаспори США (після 1991 р.) – напрями роботи для збереження національної ідентичності / Л. І. Біловус // Проблеми всесвітньої історії. – Київ, **2017**. – № 2 (4). – С. 196–208.

114. **Задорожний М. П.** Українська діаспора в країнах Закавказзя / М. П. Задорожний // Географія та економіка в рідній школі. – Київ, **2017**. – № 11 (189). – С. 33–35.

115. **Задорожний М. П.** Українська діаспора Європи: Болгарія, Румунія, Молдова, Угорщина, Словаччина / М. П. Задорожний // Географія та економіка в рідній школі. – Київ, **2017**. – № 5 (183). – С. 35–48.

116. **Задорожний М. П.** Українська діаспора Європи: Західні Балкани. Греція / М. П. Задорожний // Географія та економіка в рідній школі. – Київ, **2017**. – № 10 (188). – С. 29–36.

117. **Задорожний М. П.** Українська діаспора Європи: Країни Балтії / М. П. Задорожний // Географія та економіка в рідній школі. – Київ, **2017**. – № 4 (182). – С. 41–46.

118. **Задорожний М. П.** Українська діаспора Європи: країни Бенілюксу. Швейцарія / М. П. Задорожний // Географія та економіка в рідній школі. – Київ, 2017. – № 9 (187). – С. 35–38.

119. **Олійник В.** Нашого цвіту – по всьому світу / В. Олійник // Дзеркало тижня. – Київ, 2017. – 18–24 берез. (№ 10). – С. 15.

"Українська еміграція кінця ХІХ – першої половини ХХ століття. До наймандрівніших у світі націй можна віднести щонайменше п'ять: євреї, вірмени, поляки, українці та цигани. Українці є однією з найчисельніших національних діаспор".

120. **Скороход О.** Наукова діаспора: від brain drain до brain gain / О. Скороход // Дзеркало тижня. – Київ, 2017. – 16–27 груд. (№ 48). – С. 10.

"...Завдяки потужній науковій діаспорі в країнах ЄС, США та Канаді Україна має величезний потенціал для мобілізації своїх вчених. За більш ніж чверть століття незалежності внаслідок різноманітних соціально-економічних потрясінь Україна втратила значну частину свого інтелектуального капіталу. Тільки за період з 1991 по 2005 рік з України виїхало 525 докторів наук і 1026 кандидатів".

2018

121. **Намонюк Ч.** Роль діаспори у формуванні позитивного іміджу України / Ч. Намонюк, Т. Гумен // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. – Київ, 2018. – Вип. 1/2 (47/48). – С. 24–26.

Присвячено аналізу міжнародного іміджу сучасної України, ролі української діаспори в його формуванні та поліпшенні. Розкрито причини та чинники негативного сприйняття України за кордоном. Запропоновано заходи для підвищення інформаційної присутності України у світі та зростання інтересу іноземних держав до подій в Україні.

2019

122. **Сергійчук В.** Світове українство в історичному вимірі / В. Сергійчук // Київський університет. – Київ, **2019**. – Трав. (№ 5). – С. 5.

"... у нашому Університеті засновано кафедру історії світового українства, яка покликана готувати спеціалістів українознавчого, етноісторичного, джерелознавчого та історико-дипломатичного спрямування. Широкий спектр базових українознавчих дисциплін із поглибленим вивченням іноземних мов дає можливість майбутнім фахівцям займатися і дослідницькою роботою щодо минулого української діаспори, де ще дуже багато невивченого практично в усіх країнах світу, де зосереджено значні розселення наших земляків".

2020

123. **Василик Т.** Становище українських емігрантів ("скитальців") у проповідях митрополита Іларіона (за матеріалами часопису "Слово істини" 1947–1951 рр.) / Т. Василик // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, **2020**. – Вип. 1 (144). – С. 16–19.

Архівна спадщина української еміграції як складова зарубіжної україніки: етапи формування. Розгляд проповіді митрополита Іларіона, виголошені у роки архієрейського служіння в Канаді, опублікування їх на сторінках українськомовного часопису "Слово істини". Мова йде про маловивчену частину проповідницької спадщини митрополита Іларіона (Івана Огієнка). Авторка акцентує увагу на проповідях, у яких митрополит Іларіон зачіпає актуальні питання важкого існування українських емігрантів поза межами Батьківщини, що є вагомю частиною джерельної інформації для відтворення історичного минулого закордонних українців.

Вплив засобів масової інформації на формування української громадської думки

1997

124. **Слісаренко І.** Засади громадського мовлення / Ігор Слісаренко // Українська журналістика в контексті світової. – Київ, **1997**. – № 1. – С. 68–74.

2007

125. **Слющинський Б.** Міжетнічна культурна комунікація в українському Приазов'ї в контексті побудови громадянського суспільства / Б. Слющинський // Сучасна українська політика : політики і політологи про неї. – Київ, **2007**. – Вип. 10. – С. 406–416.

2011

126. **Зеркаль М. М.** Мовна освіта етносів України: тенденції змін 1990–2000 років / М. М. Зеркаль // Грані. – Дніпропетровськ, **2011**. – № 6 (80). – С. 15–19.

2012

127. **Капсамун І.** 20-річчя поразок: наслідки / І. Капсамун, М. Томак // День. – Київ, **2012**. – 5 лип. (№ 114). – С. 4.

Грубе втручання в таку тонку річ, як мова, спровокувало гостру політичну кризу в Україні.

2014

128. **Кострубіцька А. В.** Державне регулювання суспільного мовлення: європейський досвід та українські реалії / А. В. Кострубіцька // Держава та регіони. Державне управління. – Запоріжжя, **2014**. – № 3 (47). – С. 20–24.

Вивчено механізми державного регулювання діяльності суспільних телекомпаній, способи фінансування, утворення керівних органів та призначення наглядових рад. Висвітлено положення Закону України "Про суспільне телебачення і радіомовлення" та визначено його сильні й слабкі сторони.

2015

129. **Білан Н. І.** Соціальні медіа як інструментарій позиціонування держав в інформаційному просторі / Н. І. Білан // Наукові записки Інституту журналістики / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, **2015**. – Т. 61. – С. 104–108.

Йдеться про роль соціальних медіа в інформаційному суспільстві. Охарактеризовано нові форми комунікації держави і суспільства, які створюють передумови розвитку інститутів і організацій громадянського суспільства. Зазначено, що соціальні медіа можуть стати ефективним механізмом налагодження зв'язку між владою і громадянами, інструментом управління громадською думкою та засобом організації дій прихильників різних політичних, соціальних або культурних уподобань, що сприятиме майбутньому ефективному державному управлінню на всіх рівнях. Інформаційний простір суттєво залежить від типу соціальних медіа.

130. **Кондратенко Н. В.** Лексико-граматичні інновації в українському політичному мовленні початку XXI ст.: загальні тенденції / Н. В. Кондратенко // Лексико-грамматические инновации в современных славянских языках :

матеріали VII Междунар. науч. конф., 2–4 апр. 2015 г. / Укр. асоц. преподавателей рус. яз. и лит., Днепропетр. нац. ун-т им. Олеся Гончара, Каф. общ. и славян. языкознания; [сост. Т. С. Пристайко]. – Дніпропетровськ, **2015**. – С. 64–67.

131. **Чепурняк Т. О.** Суспільне мовлення в Україні на сучасному етапі: проблеми, перспективи / Т. О. Чепурняк // Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський, **2015**. – Вип. 6. – С. 29–30.

2016

132. **Гресько О. В.** Суспільне мовлення України в контексті міжнародних медіакомунікацій / О. В. Гресько // Держава та регіони. Соціальні комунікації. – Запоріжжя, **2016**. – № 3 (27). – С. 92–95.

133. **Джолос О. В.** Впровадження суспільного мовлення в Україні: обізнаність та ставлення громадян / О. В. Джолос // Держава та регіони. Соціальні комунікації. – Запоріжжя, **2016**. – № 1 (25). – С. 75–83.

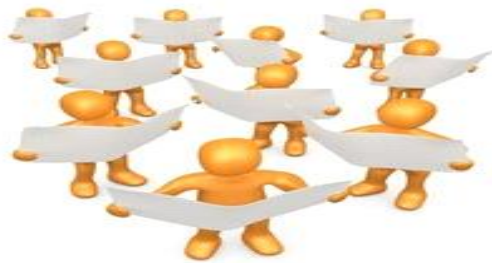
134. **Хлисту́н Г.** Впровадження суспільного мовлення в Україні як один з аспектів Угоди про асоціацію з ЄС / Г. Хлисту́н // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. – Київ, **2016**. – Вип. 1 (44/45). – С. 43–45.

В Україні є "обов'язки" і "зобов'язання" перед Радою Європи і Європейським Союзом. Серед обов'язків у медійній сфері можна зазначити: перетворення державних ТРК на канали суспільного мовлення; приватизація друкованих ЗМІ, заснованих органами публічної влади; гарантування прозорості власності на ЗМІ; створення рівних умов для діяльності усіх ЗМІ шляхом перегляду Закону 1997 року "Про державну підтримку ЗМІ та соціальний захист журналістів"; ратифікація Європейської конвенції про транскордонне телебачення та інші.

2017

135. **Бідзіля Ю.** Друковані ЗМІ – засіб формування національної ідентичності поліетнічного регіону / Ю. Бідзіля // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Журналістика. – Київ, **2017**. – Вип. 1 (22). – С. 25–31.

Акцентується увага на тому, що зростання ваги мас-медіа в умовах побудови громадянського суспільства в Україні та євроінтеграційних прагнень принципово ставить питання про необхідність дослідження сегменту друкованих ЗМІ як засобу формування національної ідентичності громадян української держави.

136. **Іщенко Н.** Криза суспільного мовлення в Україні / Н. Іщенко // День. – Київ, **2017**. – 13–14 жовт. (№ 183/184). – С. 25, 29.

137. **Толочко Н. В.** Специфіка програм телеканалу "Тиса-1" про національні меншини Закарпаття: проблемно-тематичний аспект / Н. В. Толочко // Наукові записки Інституту журналістики / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, **2017**. – Т. 66. – С. 19–24.

Крізь проблемно-тематичну призму розглянуто особливості програм закарпатського телеканалу "Тиса-1" про життя національних меншин краю. На прикладі тележурналу "Від суботи до суботи", а також сюжетів інформаційної програми "Вчасно" виокремлено тематичні пласти, визначено основні проблеми місцевих етноспільнот, які представлені в журналістських матеріалах. Зосереджена увага на ролі іншомовних програм для представників нацменшин та українськомовних програм про них у контексті міжкультурної комунікації цього прикордонного регіону.

138. **Леньо П. Ю.** Обласна преса як засіб формування ідентичності населення Закарпаття у 1944–1953 рр. / П. Ю. Леньо // Науковий вісник Ужгородського університету. Історія. – Ужгород, **2018**. – Вип. 2 (39). – С. 128–135.

Процес формування та розвитку громадянського суспільства в Україні

2000

139. **Грамчук А. В.** Вплив світових тенденцій на становлення громадянського суспільства в Україні / А. В. Грамчук // Політологічний вісник. – Київ, **2000**. – Вип. 6. – С. 29–33.

2001

140. **Матвійчук А. В.** Держава і громадянське суспільство: діалектика взаємодії / А. В. Матвійчук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – Київ, **2001**. – Вип. 36. – С. 67–69.

Аналізуються умови, за яких відбувається формування громадянського суспільства в Україні.

2002

141. **Громадянське суспільство** // Філософський словник соціальних термінів / В. П. Андрущенко [та ін.] ; заг. ред. В. П. Андрущенко. – 3-те вид., доп. – Київ ; Харків, **2002**. – С. 205–206.

142. **Громадянське суспільство** // Філософія політики : короткий енциклопед. словник / НАН України, Акад. пед. наук України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; авт.-упоряд. В. П. Андрущенко [та ін.] ; ред. Л. В. Губерський [та ін.]. – Київ, **2002**. – С. 163–164.

143. **Іванцова І.** Громадянське суспільство / І. Іванцова // Історична наука : термінологічний і понятійний довідник : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / голов. ред. В. М. Литвин. – Київ, **2002**. – С. 79.

144. **Хвіст В. О.** Демографічні проблеми розбудови громадянського суспільства в Україні в 1990-х рр. ХХ ст. (історіографія проблеми) / В. О. Хвіст // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – Київ, **2002**. – Вип. 63/64. – С. 37–38.

До 10-річчя проголошення Незалежності України.

2003

145. **Матвійчук А. В.** Поняття громадянського суспільства в історичній ретроспективі та ментальному сприйнятті / А. В. Матвійчук // Політологічний вісник. – Київ, **2003**. – Вип. 13. – С. 151–159.

2004

146. **Гальчинський А. С.** Час національного пробудження : публіцистичне есе / А. С. Гальчинський ; Нац. ін-т стратегічних досліджень. – Київ : [б. в.], **2004**. – 152 с.

147. **Матвійчук А. В.** Особливості взаємодії недержавних організацій та державних інституцій в Україні / А. В. Матвійчук // Політологічний вісник. – Київ, **2004**. – Вип. 17. – С. 162–170.

148. **Неліпа Д. В.** Системи соціального партнерства як інститут громадянського суспільства / Д. В. Неліпа // Політологічний вісник. – Київ, **2004**. – Вип. 17. – С. 171–182.

149. **Новохацький В. Д.** Праксеологічно-функціональна характеристика громадянського суспільства / В. Д. Новохацький // Політологічний вісник. – Київ, **2004**. – Вип. 17. – С. 153–161.

2005

150. **Головатий М.** Громадянське суспільство / М. Головатий // Політологічний словник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / ред. М. Ф. Головатий, О. В. Антонюк; Міжрегіональна акад. управління персоналом. – Київ, **2005**. – С. 156–157.

2006

151. **Гражданское** общество // Философский словарь / авт.-сост. И. В. Андрущенко [и др.]. – Киев, **2006**. – С. 204–207. – (Новые словари).

152. **Дашо Т. Ю.** Загальна характеристика поняття "громадянське суспільство" / Т. Ю. Дашо // Науковий вісник Львівського державного

університету внутрішніх справ. Серія юридична. – Львів, 2006. – Вип. 2. – С. 49–58.

2008

153. **Даниленко С. І.** Комунікація і становлення громадянського суспільства / С. І. Даниленко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Київ, 2008. – Вип. 78, ч. 1. – С. 111–119.

154. **Матвійчук Т.** Жіночі організації в Україні як чинник формування ефективної гендерної політики / Т. Матвійчук // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Київ, 2008. – Вип. 76, ч. 1. – С. 156–168.

155. **Рожкова Ю. А.** Елементи, структура і принципи дослідження системи відносин "особистість – громадське суспільство" / Ю. А. Рожкова // Політологічний вісник. – Київ, 2008. – Вип. 32. – С. 37–47.

156. **Столяр І. О.** Теоретико-практична модель створення громадського (суспільного) мовлення в Україні (з урахуванням закордонного досвіду) / І. О. Столяр // Українська журналістика в контексті світової. – Київ, 2008. – Вип. 3 (8). – С. 68–75.

2009

157. **Бабарикіна Н. А.** Розвиток громадянського суспільства в процесі демократизації / Н. А. Бабарикіна // Політологічний вісник. – Київ, 2009. – Вип. 39. – С. 219–228.

2012

158. **Актуальні** проблеми формування громадянського суспільства та становлення правової держави : зб. наук. праць II Міжнар. наук.-практ. конф. / [редрада: А. І. Кузьмінський та ін.] ; Черкаська обласна держ. адміністрація, Черкаська обласна рада, Черкаський нац. ун-т ім. Б.Хмельницького. – Черкаси : [б. в.], **2012**. – 377, [1] с.

159. **Віхляєв М. Ю.** Проблемні аспекти та наслідки законодавчого закріплення терміна "громадські об'єднання" у новому Законі України "Про громадські об'єднання" / М. Ю. Віхляєв // Держава і право : зб. наук. пр. Юридичні і політичні науки – Київ, **2012**. – Вип. 58. – С. 128–134.

160. **Закон України "Про громадські об'єднання"** : за станом на 18 липня 2012 року / Верховна Рада України ; [підгот. до друк. О. О. Коваленко]. – Офіційне вид. – Київ : Парламентське видавництво, **2012**. – 35, [1] с. – (Серія "Закони України" : додаток до нормативного бюлетеня "Відомості Верховної Ради України").

161. **Мищак І. М.** Закон України "Про громадські об'єднання" як новий етап на шляху реалізації конституційного права громадян на свободу об'єднання / І. М. Мищак // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – Київ, **2012**. – № 6. – С. 43–47.

162. **Якименко А. М.** Роль політичної комунікації в процесі взаємодії влади та суспільства / А. М. Якименко // Політологічний вісник. – Київ, **2012**. – Вип. 62. – С. 191–199.

2013

163. **Держава** і громадянське суспільство в Україні: пошук концепції співпраці : аналіт. доп. / [Балабан Р. В. та ін. ; за ред. О. М. Майборода] ; Нац. акад. наук України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, **2013**. – 371, [1] с.

164. **Ковалев В. В.** Гражданское общество в контексте политической модернизации / В. В. Ковалев // Шевченківська весна : матеріали XI Міжнар. наук. міждисциплінарної конф. студ., асп. та молодих вчен., 18–22 берез. 2013 р., м. Київ / Київ. нац. ун-т імені Т. Шевченка, Наук. т-во студ. та асп. – Київ, **2013**. – Ч. 2 : Геологія. Соціологія та сучасні соціальні зміни. Психологія. Філософія. Журналістика. Філологія. Військові науки. – С. 365–367.

165. **Матвійчук А. В.** Громадянське суспільство в сучасній Україні як відкрите соціальне утворення: проблема легітимації / А. В. Матвійчук // Політологічний вісник. – Київ, **2013**. – Вип. 69. – С. 383–393.

166. **Пухкал О. Г.** Роль громадських організацій у становленні та розвитку громадянського суспільства в Україні / О. Г. Пухкал // Економіка та держава. – Київ, **2013**. – № 4. – С. 91–93.

Розкриваються сутність та основні проблеми розвитку громадянського суспільства в Україні, вплив на цей процес громадських організацій та політичних партій.

2014

167. **Бондаренко В.** Громадянське суспільство: питання термінології / В. Бондаренко // Юридична Україна. – Київ, **2014**. – № 10 (142). – С. 14–19.

Розглядаються проблемні питання термінології, яка використовується стосовно явища громадянського суспільства в Україні.

168. **Папуша В. С.** Специфіка взаємодії органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства / В. С. Папуша // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління – Київ, **2014**. – Вип. 1 (1). – С. 63–66.

Розкрито сучасний стан розвитку інститутів громадянського суспільства та напрями діяльності держави щодо сприяння розвитку взаємовідносин з суспільством.

169. **Пилипенко О. В.** Громадські рухи як чинник динамізації суспільних трансформацій / О. В. Пилипенко // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. – Дніпропетровськ, **2014**. – Вип. 7. – С. 238–243.

170. **Слінченко Л. В.** Розвиток громадянського суспільства в Україні в контексті повноважень Президента України / Л. В. Слінченко // Дні науки філософського факультету – 2014 : міжнар. наук. конф. (15–16 квіт. 2014 р.) : матеріали доп. та виступів / Київ. нац. ун-т імені Т. Шевченка ; [редкол.: А. Є. Конверський (голова) та ін.]. – Київ, **2014**. – Ч. 10. – С. 61–64.

171. **Ткачук І. Я.** Благодійність як джерело фінансового забезпечення діяльності та розвитку громадських організацій України / І. Я. Ткачук // Економіка та держава. – Київ, **2014**. – № 11. – С. 108–112.

Розглянуто тенденції фінансового забезпечення діяльності громадських організацій України такими групами благодійників, як громадяни, вітчизняні підприємства та організації, а також нерезиденти у період 2006–2013 рр.

2015

172. **Саричев В. І.** Інститути громадянського суспільства як суб'єкт управління людським розвитком в Україні / В. І. Саричев // Сталий розвиток економіки. – Хмельницький, **2015**. – № 3 (28). – С. 28–35.

173. **Сидоренко С. В.** Волонтерство як новий суб'єкт глобального громадянського суспільства в контексті сучасних соціополітичних трансформацій // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції "Політика: теорія та практика в сучасному суспільстві", 29 квіт. 2015 р., м. Берегово (Закарпат. обл.) / [редкол.: Токовенко О. С. (наук. ред.) та ін.] ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. – Дніпропетровськ, **2015**. – С. 73–76.

174. **Ситник В. О.** Волонтерські рухи як основа формування громадянського суспільства в Україні / В. О. Ситник / Дні науки філософського факультету – 2015 : міжнар. наук. конф. (21–22 квіт. 2015 р., Київ) : [мат. доп. та виступів] / [редкол.: А. Є. Конверський та ін.]. – Київ, **2015**. – Ч. 9. – С. 174–176.

175. **Marushkevych A.** Forming of civil position of modern youth / A. Marushkevych // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, **2015**. – Вип. 1 (1). – С. 48–51.

Обґрунтовується визначення сутності поняття "громадянська позиція", аналізуються шляхи її формування у сучасної молоді.

2016

176. **Гаврилюк К.** Діяльність громадських організацій із врегулювання політичної кризи в сучасній Україні / К. Гаврилюк // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – Київ, **2016**. – № 3/4 (83/84). – С. 274–287.

177. **Літкевич В.** Держава і громадянське суспільство: противники чи партнери? / В. Літкевич // Дзеркало тижня. – Київ, **2016**. – 23–28 квіт. (№ 15). – С. 13.

26 лютого 2016 р. президент України своїм указом затвердив Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки. Надзвичайна самоорганізація і самопожертва українського суспільства під час подій на Євромайдані, його роль у протистоянні агресії РФ на Сході України, делегування окремих представників громадських, добровольчих та волонтерських організацій до органів влади, породили в суспільстві сподівання на те, що оновлена держава стане ефективною і проведе кардинальні реформи, які сприятимуть розвитку країни.

178. **Руденко Т. П.** Громадська думка як компонент становлення громадянського суспільства України / Т. П. Руденко // Дні науки філософського факультету – 2016 : міжнар. наук. конф. (20–21 квіт. 2016 р., Київ) : [мат. доп. та виступів] / [редкол.: А. Є. Конверський та ін.]. – Київ, **2016**. – Ч. 3. – С. 130–132.

179. **Чистоколяний Я.** Періодизація основних етапів та розвитку громадянського суспільства в незалежній Україні / Я. Чистоколяний // Історико-правовий часопис. – Луцьк, **2016**. – № 1 (7). – С. 107–112.

180. **Взаємодія** держави і громадянського суспільства як фактор суспільної консолідації в Україні: правові аспекти: наук. аналіт. доп. / [Ю. С. Шемшученко, О. В. Скрипнюк (керівник), О. С. Костенко та ін.] ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – Київ : Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, **2017**. – 116, [2] с.

181. **Воропаєва Т.** Українська національна еліта постколоніальної доби: громадянський вимір / Т. Воропаєва // Українознавчий альманах. – Київ, **2017**. – Вип. 22. – С. 86–93.

Аналізується українська національна еліта постколоніальної доби крізь призму громадянськості.

182. **Газін В.** Громадянське суспільство: його вороги і друзі / В. Газін // Дзеркало тижня. – Київ, **2017**. – 4–10 лют. (№ 4). – С. 15.

183. **Городецька С.** Структура інституціоналізації громадянського діалогу / С. Городецька, В. Жуков // Нова парадигма. Філософія. Соціологія. – Київ, **2017**. – Вип. 31. – С. 133–144.

184. **Громадянське суспільство в Україні в умовах демократичних трансформацій: перспективи розвитку** : наук.-аналіт. доп. / [Ю. С. Шемшученко та ін.] ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – Київ : [б. в.], **2017**. – 99, [1] с.

185. **Дембицький С.** Громадянська активність і реалізація моделей національної держави в Україні / С. Дембицький // Дзеркало тижня. – Київ, **2017**. – 27 трав.–2 черв. (№ 20). – С. 4.

186. **Зерницький Р. В.** Євроінтеграційний потенціал громадських об'єднань в Україні / Р. В. Зерницький // Вісник Харківського національного

університету імені В. Н. Каразіна. Питання політології. – Харків, 2017. – Вип. 32. – С. 108–115.

187. **Комова М.** Громадська думка як результат соціальної взаємодії мас-медіа і суспільства / М. Комова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Журналістика. – Київ, 2017. – Вип. 1 (22). – С. 11–16.

Соціальна взаємодія реалізується через соціальні зв'язки і соціальні дії шляхом установлення контактів, успадкування знань, цілеспрямованого передавання інформації, емоцій, почуттів, настроїв, психологічних станів. Соціальні зв'язки підтримуються структурами та продукованими суспільством інформаційними потоками, які передаються спеціальними каналами.

188. **Котовська О. П.** Вплив суспільно-політичних цінностей, громадянської активності постколоніального минулого на трансформацію зовнішньої політики / О. П. Котовська // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. – Київ, 2017. – Вип. 1. – С. 95–117.

189. **Макаренко Л. П.** Становлення політичних інститутів громадянського суспільства в Україні як важелів комунікативного впливу на державу / Л. П. Макаренко // Гілея. – Київ, 2017. – Вип. 124 (№ 9). – С. 277–284.

190. **Онищенко С. М.** Реалізація права на мирні зібрання за умов зміцнення в Україні інститутів громадянського суспільства / С. М. Онищенко // Наука і правоохорона. – Київ, 2017. – № 2 (36). – С. 125–130.

191. **Про** стан розвитку громадянського суспільства в Україні : аналіт. доповідь / [В. М. Яблонський (керівник авт. кол.) та ін.] ; Нац. ін-т стратег. дослідж. – Київ : НІСД, **2017**. – 54, [1] с.

192. **Ткач О. І.** Становлення і розвиток волонтерства як інституту громадянського суспільства / О. І. Ткач // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Політологія. – Київ, **2017**. – Вип. 1 (1). – С. 34–38.

Окрему увагу приділено питанню правового регулювання таких інститутів, як політичні партії, громадські організації, професійні спілки тощо.

193. **Ткачук І. Я.** Соціальна відповідальність громадських організацій України / І. Я. Ткачук // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, **2017**. – № 6. – С. 52–56.

2018

194. **Афанасьєва М. А.** Экономический контроль силами гражданского общества: институциональный подход / М. А. Афанасьєва // Экономика Украины. – Киев, **2018**. – № 4 (669). – С. 46–54.

195. **Бондаренко Н.** Становлення громадянського суспільства в Україні / Н. Бондаренко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Юридичні науки. – Київ, **2018**. – № 2 (97). – С. 16–22.

196. **Громадянське суспільство України: сучасні практики та виклики розвитку :** аналіт. доповідь // [В. М. Яблонський, Т. В. Андріученко,

І. Е. Бекешкіна та ін.]; Нац. ін-т стратег. дослідж. – Київ : НІСД, **2018**. – 126, [2] с.

Аналітичну доповідь підготовлено на виконання Указу Президента України "Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні" від 26 лютого 2016 р. № 68/2016 та Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про затвердження плану заходів на 2018 рік щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки" від 10 травня 2018 р. № 297-р.

197. **Калиняк О.** Динаміка і формування іміджу громадських організацій міста Львова / О. Калиняк // Релігія та Соціум = Religion and Socium. – Чернівці, **2018**. – № 3/4 (31/32). – С. 74–83.

198. **Кирилюк Ф. М.** Людина і громадянство в контексті парадигмального виміру політичної науки / Ф. М. Кирилюк, В. М. Мельник // Політологічний вісник. – Київ, **2018**. – Вип. 80. – С. 8–19.

Критична оцінка столітнього етапу інституціоналізації політичної науки дозволяє зробити парадоксальний висновок – політологія є наукою дискусій.

199. **Національна ідентичність і громадянське суспільство** / Є. Бистрицький, С. Пролєєв, О. Білий [та ін.]. – Вид. 2-ге, допов. – Київ : Дух і Літера, **2018**. – 462, [2] с.

200. **Панькова О. В.** Напрями та механізми участі інститутів громадянського суспільства у створенні захищеного простору внутрішньо переміщених осіб в Україні / О. В. Панькова, О. Ю. Касперович // Український соціум. – Київ, **2018**. – № 4 (67). – С. 53–69.

201. **Рибалка В. В.** Соціально-педагогічне і психологічне забезпечення розвитку дієвого громадянського суспільства і особистості громадянина: посібник / Валентин Рибалка ; Нац. акад. пед. наук України, Укр. наук.-метод. центр практ. психології і соц. роботи. – Київ : ТАЛКОМ, **2018**. – 225, [1] с.

202. **Українське** законодавство партисипації (участі громадян у формуванні й реалізації державної, регіональної та місцевої політики) : [витяги з чин. (станом на 25.03.2018) актів укр. нац. законодавства] / Львів. облдержадмін. [та ін.] ; [витяги, упоряд. і комент.: О. М. Синютка, Б. Є. Ковальчук, А. Р. Болюбаш ; за заг. ред. О. І. Сушинського]. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, **2018**. – 298, [1] с.

203. **Шаульська Г.** Громадянське суспільство в умовах реформування країни = The Scientific Papers of the Legistion Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine / Г. Шаульська // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – Київ, **2018**. – № 5. – С. 162–169.

2019

204. **Бабіна В. О.** Громадянське суспільство: поняття, ознаки, особливості розвитку / В. О. Бабіна // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології ХХІ століття : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 11–13 верес. 2019 р.) / за заг. ред. В. Г. Спрінсяна ; [редкол.: Г. О. Оборський, В. Г. Спрінсян, В. М. Шейко та ін. ; відп. за вип. О. О. Татакі]. – Одеса, **2019**. – С. 248–251.

205. **Бекешкіна І.** Українське громадянське суспільство: самооцінка і діагностика / І. Бекешкіна // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – Київ, **2019**. – № 3. – С. 18–21.

206. **Дембіцький С. С.** Установки на громадську активність в Україні: аналіз показників основних соціально-демографічних груп (2016 та 2018 роки) / С. С. Дембіцький // Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Політологія. Соціологія. Право. – Київ ; Херсон, **2019**. – № 1 (41). – С. 6–16.

207. **Настояща К.** Розвиток громадянського суспільства і суспільства couch potatoes як основних інструментів глобальної політики / К. Настояща // Соціологія: теорія, методи, маркетинг : наук.-теорет. часоп. – Київ, **2019**. – № 4. – С. 20–23.

208. **Овчаренко Р.** Благодійництво як ресурс розвитку громадянського суспільства в умовах війни / Р. Овчаренко // Роль держави та громадського сектору в соціальній адаптації переміщених осіб із зони агресії РФ та учасників АТО : матер. доп. круглого столу до Дня захисника України (17 жовт. 2018 р.) / Ін-т підгот. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін. ; редкол.: Р. В. Войтович, В. І. Токарева, П. В. Ворона та ін.]. – Київ, **2019**. – С. 123–126.

209. **Помінова І. І.** Роль інститутів громадянського суспільства в розвитку вищої освіти / І. І. Помінова, Л. М. Зарецька // Бізнес Інформ : наук. журн. – Харків, **2019**. – № 4 : Фінансова децентралізація та її перспективи. – С. 8–13.

210. **Савельєва Т. П.** Громадські об'єднання як інституціоналізована форма суспільних рухів: український контекст / Т. П. Савельєва, І. І. Пелішенко // Сучасне суспільство : політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. – Харків, **2019**. – Вип. 1 (17). – С. 200–210.

211. **Савенко В. В.** Громадянське суспільство в системі сучасного державотворення: філософсько-правовий дискурс / В. В. Савенко // Соціально-правові студії. – Львів, **2019**. – Вип. 2 (4). – С. 16–21.

212. **Степаненко В.** Громадянське суспільство за доби кризи демократії: український досвід у глобальних імплікаціях / В. Степаненко // Соціологія: теорія, методи, маркетинг : наук.-теорет. часоп. – Київ, **2019**. – № 3. – С. 5–9.

213. **Хомей О Д.** Актуальні проблеми розвитку громадянського суспільства та його вплив на реформи задля забезпечення національної безпеки в Україні / О. Д. Хомей // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Питання політології. – Харків, **2019**. – Вип. 35. – С. 13–20.

214. **Шляхтун П. П.** Громадянське суспільство і держава: проблеми взаємодії / П. П. Шляхтун, Г. М. Малкіна // Держава і право. Політичні науки. – Київ, **2019**. – Вип. 83. – С. 38–51.

2020

215. **Вітковська І. М.** Соціальна відповідальність громадських організацій в Україні: сучасний стан / І. М. Вітковська // Український соціум. – Київ, **2020**. – № 3 (74). – С. 35–43.

216. **Корж І. Ф.** Трансформація суспільних відносин у процесі утворення об'єднаних територіальних громад / І. Ф. Корж // Інформація і право : наук. фаховий журн. – Київ, **2020**. – № 2 (33). – С. 149–157.

217. **Лук'янова М. М.** Роль організацій громадянського суспільства в розвитку сільських територій / М. М. Лук'янова // Агросвіт : наук.-практ. журн. – Київ, **2020**. – № 11. – С. 127–135.

218. **Петрушина Т. О.** Соціологічне осмислення модернізації сучасного українського суспільства / Т. О. Петрушина // Наука та інновації : український оглядовий журнал майбутнього. – Київ, **2020**. – Т. 16, № 5. – С. 3–20.

Доведено, що проведена трансформація українського суспільства за своєю суттю є не модернізацією, а неоліберальним експериментом під модерністським прикриттям, що відкинув Україну з когорти найбільш промислово і науково розвинених країн на периферію сучасного світу, призвів до зубожіння і тотальної зневіри більшості громадян. Показано, що у межах існуючої неоліберальної моделі й укорінення олігархічної влади здійснити модернізацію України і перейти до інноваційного розвитку неможливо.

219. **Тірбах Л. В.** Громадянське суспільство як елемент демократичності української держави / Л. В. Тірбах, Г. В. Чабан // Економічний вісник університету. – Переяслав-Хмельницький, **2020**. – Вип. 46. – С. 132–138.

220. **Щур Н. О.** Становлення громадянського суспільства в контексті сучасних викликів суспільного розвитку / Н. О. Щур // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, **2020**. – № 17/18. – С. 96–104.

2021

221. **Бондаренко Н.** Громадянське суспільство в умовах пандемії / Н. Бондаренко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Юридичні науки. – Київ, **2021**. – № 1 (114). – С. 80–89.

222. **Слюсарчук І.** Роль громадянського суспільства в забезпеченні національної безпеки України / І. Слюсарчук, О. Мітенко // Підприємництво, господарство і право. – Київ, **2021**. – № 2 (300). – С. 194–200.

30 років
Незалежності
України

Ти у мене єдина

